

بررسی میزان تاثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر رفتارهای پرخطر با نقش تعدیل‌گری خودکنترلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان

- استفاده گسترده از شبکه‌های اجتماعی یک ویژگی‌های بارز در زندگی دانشجویان است. این در حالی است که افزایش استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌تواند با افزایش احتمال بروز رفتارهای پرخطر همراه باشد. در این میان، خودکنترلی به عنوان یک متغیر روانشناختی مهم می‌تواند در تعدیل این رابطه نقش داشته باشد

با توجه به نفوذ گسترده شبکه‌های اجتماعی در زندگی دانشجویان و اهمیت حیاتی پیشگیری از رفتارهای پرخطر در این گروه سنی، بررسی رابطه بین این دو متغیر و شناسایی عوامل تعدیل کننده این رابطه، ضروری به نظر می‌رسد. انجام چنین پژوهشی می‌تواند خلأهای احتمالی موجود در ادبیات پژوهشی این حوزه را پوشش دهد و زمینه را برای طراحی مداخلات آموزشی و پیشگیرانه مؤثر در دانشگاه‌ها فراهم کند.

بررسی میزان تاثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر رفتارهای پرخطر با نقش تعدیل‌گری خودکنترلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان

نتایج نشان داد میانگین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی (۲/۸۱)، رفتارهای پرخطر (رانندگی خطرناک = ۲/۵۵، خشونت = ۲/۳۴، استعمال سیگار = ۲/۵۵، مصرف الکل، مواد مخدر و روان‌گردان = ۲/۵، خودکشی = ۲/۶۱ و رابطه جنسی = ۲/۴۸) و خودکنترلی (۲/۸۵) در دانشجویان از مقدار متوسط پایین‌تر بود ($P < 0/001$). همچنین استفاده از شبکه‌های اجتماعی با رفتارهای پرخطر شامل رفتار جنسی ناپایمن، خودکشی، خشونت، مصرف مواد مخدر و الکل، استعمال سیگار و رانندگی خطرناک رابطه مثبت و معنی‌داری داشت ($P < 0/05$).

این پژوهش توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی در شش ماه دوم سال ۱۴۰۳ انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان به تعداد ۶۱۴۵ نفر بود که با استفاده از جدول مورگان و به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای، ۳۶۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های استاندارد اعتیاد به شبکه‌های مجازی، مقیاس خطرپذیری جوانان ایرانی و خودکنترلی تانجی بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۴ و Smart PLS نسخه ۳ و با بهره‌گیری از آزمون‌های آماری همبستگی و تحلیل مسیر تجزیه و تحلیل شدند.

علاوه بر این، خودکنترلی به عنوان متغیر تعدیل‌گر، اثر منفی و معناداری بر رابطه بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و تمامی رفتارهای پرخطر شامل رفتار جنسی ناپایمن، خودکشی، خشونت، مصرف مواد مخدر و الکل، استعمال سیگار و رانندگی خطرناک داشت ($P < 0/05$).

این تعامل نشان می‌دهد که در دنیای امروز، درک رفتارهای پرخطر نیازمند نگاهی چندبعدی و پویاست. از یک سو، شبکه‌های اجتماعی به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از زندگی امروز می‌توانند مسیری برای گرایش به رفتارهای پرخطر باشند، و از سوی دیگر، خودکنترلی به عنوان یک ویژگی درون‌فردی می‌تواند این مسیر را تغییر دهد. این درک جدید از تعامل عوامل بیرونی (شبکه‌های اجتماعی) و درونی (خودکنترلی) می‌تواند نقطه عطفی در نگاه به رفتارهای پرخطر در عصر دیجیتال باشد و مسیری نو برای مداخلات مؤثر در این حوزه بگشاید. به ویژه آنکه این یافته‌ها نشان می‌دهند به جای تمرکز صرف بر کنترل و محدودسازی عوامل بیرونی، تقویت توانمندی‌های درونی افراد می‌تواند راهکاری پایدارتر و مؤثرتر برای پیشگیری از رفتارهای پرخطر باشد.

